

Notitie

Opdrachtgever: Allard Nieuwstraten, Waterweg Wonen
Auteur: ir. G. Bakker
Betreft: Quick scan BabberspolderDeelplan 6
Projectnummer: 1288
Datum: 19 juni 2015
Status: DEFINITIEF

Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

Voor de Babberspolder in Vlaardingen werkt Waterweg Wonen aan de ontwikkeling van het laatste deelplan, deelplan 6, ook wel Vlaardings Geluk 3 genoemd. Dit betreft de Speenkruidstraat en Salviastraat en omgeving. De bebouwing in dit deelplan is gesloopt en de planning is om te starten met bebouwing in het eerste kwartaal van 2016. Hiertoe dient het bestemmingsplan te worden herzien. Aan Bureau Stadsnatuur is gevraagd een quick scan van de wettelijk beschermde flora en fauna in het deelplangebied te maken.

Figuur 1. Ligging van het deelplangebied.

Methodiek

In de middag van 4 juni 2015 heeft een medewerker van Bureau Stadsnatuur in het bijzijn van vertegenwoordigers van Waterweg Wonen en de gemeente Vlaardingen een bezoek gebracht aan de projectlocatie. Op basis van de situatie van het terrein tijdens het bezoek is beschreven:

- welke potenties het terrein heeft voor wettelijk beschermde soorten van een aantal in de Flora- en faunawet-tabellen voorkomende groepen;
- welke soorten er in de huidige situatie voorkomen of voor kunnen komen;
- welke risico de geplande inrichtingswerkzaamheden in houden voor beschermde natuurwaarden;
- hoe overtreding van de Flora- en faunawet in het werkproces kan worden voorkomen;
- wat de effecten van de ruimtelijke herinrichting zijn op de beschermde natuurwaarden in het plangebied.

Resultaten

Beschrijving onderzoeksgebied

De flats binnen het plangebied (Figuur 1) waren tijdens het bezoek volledig gesloopt; verdere bebouwing ontbreekt. De voormalige verharding op de plaats van de bebouwing en bestrating was veranderd in een puinvlakte. De watergang aan de oostzijde is ongemoeid gebleven, waarbij de meeste van de oorspronkelijk aanwezige begroeiing nog aanwezig is. Naast enkele vrijstaande bomen is in de noordhoek een boomgroep met een dichte onderbegroeiing van vooral Braam aanwezig. De watergang is over de gehele lengte voorzien van een smalle rietkraag die jaarlijks wordt gemaaid.

Het plangebied ligt niet binnen de invloedssfeer van een natuurgebied (Natura 2000, of anderszins beschermd).

Potenties en aangetroffen waarden

Flora

Het plangebied voorziet niet in potenties voor wettelijk strenger beschermde plantensoorten. De rietoever had in theorie kunnen voorzien in een enkele groeiplaats van de in stedelijk gebied van west-Nederland regelmatig voorkomende Rietorchis *Dactylorhiza majalis praetermissa*. Het bezoek vond echter plaats in de bloeiperiode van deze soort en met zekerheid kan worden gesteld dat deze ontbreekt in het plangebied. Overige wettelijk strenger beschermde plantensoorten (Ffwet tabel 2 of tabel 3) worden gelet op de terreingesteldheid uitgesloten en op korte termijn zeker niet verwacht.

Vissen

De watergang langs het plangebied vormt een potentieel leefgebied voor de wettelijk beschermde Kleine modderkruiper *Cobitis taenia* (Ffwet tabel 2) en Bittervoorn *Rhodeus amarus* (Ffwet tabel 3). Overige strikt beschermde vissoorten worden op basis van de omstandigheden ter plaatse niet verwacht.

Vogels

In het plangebied is een bezet nest aangetroffen van Zwarte kraai *Corvus corone* en zijn broedverdachte waarnemingen van Tjiftjaf *Phylloscopus collybita*, Zwartkop *Sylvia atricapilla*, Winterkoning *Troglodytes troglodytes*, Roodborst *Erythacus rubecula* en Houtduif *Columba palumbus* gedaan. Al deze waarnemingen hebben betrekking op het groen (bomen en struweel) aan de oostrand van het plangebied. Daarnaast is in de rietkraag sprake van broedende exemplaren van de Meerkoet *Fulica atra*.

Zoogdieren

In het plangebied zijn geen potenties aanwezig voor wettelijk strenger beschermde zoogdieren. De oeverzone van de watergang voorziet in leefgebied voor in de regio algemene soorten zoals Bosmuis *Apodemus sylvaticus*, Bruine rat *Rattus norvegicus* en Egel *Erinaceus europaeus*. Er zijn geen bomen die zouden kunnen voorzien in holtes voor vleermuizen. De watergang zou kunnen voorzien in een vliegrouete en foerageergebied voor vleermuizen.

Overige soortgroepen

Op grond van voorkennis over verspreiding en ecologie van soorten en de terreingesteldheid en locatie van het plangebied in beschouwing nemend, is het voorkomen van wettelijk strenger beschermde vertegenwoordigers van de soortgroepen Reptielen, Amfibieën, Dagvlinders, Libellen en Mollusken, op voorhand uitgesloten. Enig negatief effect van de voorziene ruimtelijke ontwikkeling op soorten behorend tot deze groepen is uitgesloten.

Aanbevelingen

Flora

Naar aanleiding van de bevindingen van de quick scan hoeven geen specifieke beschermingsmaatregelen te worden getroffen ten aanzien van de huidige plantengroei in het plangebied. Aanbevolen wordt om de oevers in de eindsituatie te voorzien van een natuurvriendelijke glooiing waarbij kan worden gekozen voor een gevarieerd bloemrijk mengsel om snel een aantrekkelijk resultaat te behalen. Daarbij wordt aangeraden om een ecologisch maaibeheer te plegen (bijv. 2-4 keer per jaar maaien, afhankelijk van de heersende situatie). Een rand in plaats van een heel vlak met kruidenrijke vegetatie is uiteraard ook mogelijk.

Vissen

Hoewel er kans is op het voorkomen van beschermde vissoorten hoeven alleen beschermende maatregelen te worden getroffen wanneer sprake is van het dempen van (delen van) de watergang in het plangebied. Hoewel graafwerkzaamheden aan een oever kunnen leiden tot een tijdelijke en lokale vertroebeling zijn de dimensies van de watergang in de huidige situatie groot genoeg om aan te nemen dat de kans op vissterfte klein is. In algemene zin wordt aangeraden om bij graafwerkzaamheden aan oevers te letten op vissen en levende zoetwatermosselen die op de kant belanden en deze conform de Zorgplicht terug in het water te plaatsen. Alleen wanneer sprake is van het afdammen van delen van de watergang en/of grootschalig dempingswerk dient aanvullend visonderzoek te worden uitgevoerd en is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig wanneer blijkt dat er sprake is van aantasting van het leefgebied van de Bittervoorn.

Vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten vallen niet onder de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet, wat betekent dat de nesten buiten de broedperiode mogen worden verwijderd; ze genieten geen jaarronde bescherming. Vogelsoorten waarvan de nesten wel een jaarronde bescherming genieten worden niet in het plangebied verwacht.

De consequentie van de aanwezigheid van nesten van genoemde vogelsoorten is dat in de periode 15 maart tot 1 september geen verstoring mag optreden; de broedplaatsen in het aanwezige groen dienen ongemoeid te blijven totdat aanwezige broedende vogels en hun jongen zijn vertrokken. In het licht van de geplande herinrichtingswerkzaamheden wordt geadviseerd om buiten deze periode alle struweelbeplanting, riet en andere begroeiing op plaatsen die tijdens werkzaamheden betreden worden te verwijderen. Dit om te voorkomen dat zich opnieuw broedende vogels zullen vestigen. De grotere bomen in het plangebied kunnen, indien wenselijk, beter gehandhaafd blijven omdat hierin aanwezige nesten nauwelijks tot geen last zullen ondervinden van werkzaamheden en de bomen een meerwaarde hebben voor de ecologische kwaliteit van het plangebied in zijn heringerichte vorm.

Aanbevolen wordt om in de herfst of winter verwijderde opslag van struweel en bomen vóór 15 maart af te voeren om te voorkomen dat zich in hopen materiaal opnieuw broedende vogels vestigen.

Met betrekking tot Meerkoet; deze soort is een opportunistische nestenbouwer en vestiging gedurende een periode waarin werkzaamheden aan oever en watergang plaatsvinden kan alleen worden bemoeilijkt door het volledig verwijderen van de oevervegetatie en potentiële plaatsen waaraan een nest kan worden verankerd. Zodra er toch aanwijzingen zijn voor nestbouw van Meerkoet dient zo snel mogelijk contact te worden gezocht met een ecooloog om te zoeken naar een passende oplossing.

Zoogdieren

De enige potentieel beschermde situatie aangaande zoogdieren heeft betrekking op de watergang en de functionaliteit hiervan als vliegroute of essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats en de watergang wordt niet gedempt of onderbroken. Derhalve is op voorhand geen negatief effect te verwachten en is uitgebreid aanvullend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen in het plangebied niet nodig.

Omdat in het verleden mogelijk voor vleermuizen geschikte bebouwing aanwezig was en er opnieuw bebouwing wordt gerealiseerd, kan de omgeving aantrekkelijker worden gemaakt voor vleermuizen door

gebruik van speciale voor deze dieren geconstrueerde inbouwkasten. Deze zijn onderhoudsvrij en kunnen 'onzichtbaar' in het metselwerk worden opgenomen. Voorbeelden zijn te vinden op de websites van de firma's Schwegler, Vivara en Waveka. Aanbevolen wordt om bij opname van dergelijke voorzieningen in de bouw een ecooloog te consulteren voor advies over de meest kansrijke wijze van plaatsing.

Conclusies

Wanneer de hierboven genoemde aanbevelingen worden opgevolgd is de kans op conflicterende belangen tussen ruimtelijke ontwikkeling en natuurwetgeving klein. Broedende vogels en de voorbereidende werkzaamheden om vestiging van vogels in de bouwfase te voorkomen vormen het belangrijkste punt van aandacht in dezen. Er hoeft geen aanvullend onderzoek te worden gericht en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt niet nodig geacht om uitvoering van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in het deelplangebied Babberspolder 6 te kunnen realiseren.

Literatuur

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EL&I.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
BSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Bijlage - wettelijk kader

Verbodsbepalingen

De van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren worden beschermd door de Flora- en faunawet (Ffwet), die in 2002 van kracht geworden is. De soortbeschermingsbepalingen uit de Europese richtlijnen Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Ffwet geïmplementeerd. Deze bescherming dient ervoor te zorgen dat zeldzame en bedreigde soorten niet in aantallen afnemen of uit Nederland verdwijnen. De bescherming in de Ffwet wordt geregeld middels een aantal verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 13):

- artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- artikel 9:* Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- artikel 10:* Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.
- artikel 11:* Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen (zie onderstaande paragraaf) van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- artikel 12:* Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- artikel 13:* Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Voortplantingsplaatsen en andere vaste rust- en verblijfplaatsen

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 worden bijvoorbeeld verblijven van vleermuizen of voortplantingswateren van de Rugstreepad *Bufo calamita* gerekend. Ook de functionele omgeving van een verblijf kan een beschermde status hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor migratie- en vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen indien deze van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau.

Alle inheemse broedvogels en hun nesten mogen niet worden verstoord tijdens het broeden. Voor enkele vogelsoorten geldt dat de broedlocaties dermate belangrijk zijn voor de soort dat deze jaarrond zijn beschermd, dus ook buiten het broedseizoen zijn hier de verbodsbepalingen van artikel 11 van kracht. In 2009 is een aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogels opgesteld (Ministerie van LNV 2009). Deze jaarronde bescherming krijgen bijvoorbeeld nesten van honkvaste koloniebroeders, nesten van anderszins zeer honkvaste soorten, soorten afhankelijk van bebouwing of vogels die ieder jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om boomnesten die worden gebruikt door roofvogels en uilen, waaronder Buizerd *Buteo buteo* en Ransuil *Asio otus*, en vogels die aan menselijke bebouwing zijn gebonden als Gierzwaluw *Apus apus*, Huismus *Passer domesticus* en Kerkuil *Tyto alba*. Wanneer bij werkzaamheden de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats gegarandeerd kan worden is geen ontheffing nodig. Wanneer dit niet mogelijk is dient ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Beschermingsregimes

Het soortbeschermingsdeel van de Europese Habitatrichtlijn is opgenomen in de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet is een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren opgenomen waarop de hier boven genoemde verbodsbepalingen van toepassing zijn. Later zijn deze soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Deze driedeling is als volgt:

- Tabel 1. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde lichte toets).
- Tabel 2. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EZ goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)
- Tabel 3. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 en de soorten vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (onder meer alle Nederlandse vleermuissoorten) wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) er is geen sprake van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Gunstige staat van instandhouding

Het criterium 'gunstige staat van instandhouding' is van toepassing wanneer soorten uit tabel 2 en 3 van de Ffwet of Bijlage IV van de Habitatrichtlijn voorkomen, op locaties waar activiteiten gaan plaatsvinden die een wezenlijk negatief effect kunnen hebben op de aanwezige populaties van deze soorten. Deze 'gunstige staat van instandhouding van de soort' mag niet in het geding komen. Voorwaarden waaraan hiertoe voldaan

moeten worden staan in de Habitatrichtlijn benoemd. De 'staat van instandhouding' wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op langere termijn in stand te houden.

Mitigatie & Compensatie

Voor eventueel verlies van leefgebied van beschermde soorten op plaatsen waar ruimtelijke inrichting of ontwikkeling plaatsvindt, dient compensatie plaats te vinden, hetgeen kan inhouden dat er elders geschikt leefgebied wordt gecreëerd ten gunste van de soort. Daarnaast dienen mitigerende maatregelen te worden genomen waarmee de schade aan de aanwezige populatie tijdens werkzaamheden wordt beperkt.

Zorgplicht

In de Ffwet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2), een algemeen geldende fatsoensnorm voor de omgang met flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. Wanneer men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat werkzaamheden nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen hebben, dient men dit, mits redelijkerwijs mogelijk, te vermijden of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien onvermijdelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

De genoemde drie items: mitigatie, compensatie en Zorgplicht, zijn algemene voorwaarden ter verkrijging van een eventuele ontheffing van de verbodsbepalingen in de Ffwet.